

Utbildningsdepartementet

Högskoleverket
Box 7851
103 99 Stockholm

Uppdrag med anledning av ny lärar- och förskolläraryt utbildning

Regeringens beslut

Med anledning av propositionen Bäst i klassen – en ny lärarutbildning (prop. 2009/10:89), som riksdagen beslutat om (bet.2009/10:UbU16, rskr. 2009/10:248), lämnar regeringen följande uppdrag åt Högskoleverket.

1. Högskoleverket ska förbereda provningar av tillstånd att utfärda examina när det gäller de examina som anges i propositionen och ska ersätta den nuvarande lärarexamen. De aktuella examina är förskollärarexamen, grundlärarexamen, ämneslärarexamen och yrkeslärarexamen.

Högskoleverket ska fortlöpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om förberedelsearbetet.

2. Högskoleverket ska efter samråd med Myndigheten för yrkeshögskolan, Statens skolverk och andra berörda myndigheter samt organisationer och branschföreträdare utarbeta förslag till särskilda behörighetskrav i fråga om yrkeskunskaper för respektive undervisningsämne för tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen. Kraven bör avse kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper förvärvade genom:
 - a) yrkeserfarenhet,
 - b) högskoleutbildning eller annan eftergymnasial utbildning, eller
 - c) en kombination av a) och b).

Högskoleverket ska fortlöpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om genomförandet av uppdraget.

Uppdraget ska genomföras inom Högskoleverkets befintliga ekonomiska ram.

Bakgrund

I propositionen Bäst i klassen – en ny lärarutbildning (prop. 2009/10:89), som riksdagen nyligen beslutat om (bet. 2009/10:UbU16, rskr. 2009/10:248) anges bl.a. att dagens lärarexamen ska ersättas av fyra nya yrkesexamina: förskollärarexamen, grundlärarexamen, ämneslärarexamen och yrkeslärarexamen. Av propositionen framgår också bl.a. följande. De utbildningar som leder fram till de föreslagna examina bör kunna starta höstterminen 2011. Universitet och högskolor som önskar anordna sådana utbildningar bör ansöka om tillstånd att utfärda examina. Samverkan mellan lärosäten är ett sätt att se till att lärarkompetens och tillgång till lärare finns för att bedriva utbildning och därför bör det vara den totala lärarkompetensen och tillgången till lärare som är verksam vid utbildningen som bör beaktas vid prövning av examenstillstånd.

Enligt bestämmelserna i 1 kap. 12 § högskolelagen (1992:1434) är det Högskoleverket som beslutar om tillstånd att utfärda examina på grundnivå och avancerad nivå för universitet och högskolor. För enskilda utbildningsanordnare lämnar regeringen, efter prövning av Högskoleverket, tillstånd att utfärda examina. Detta regleras i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

Vidare följer av ovan nämnda proposition bl.a. följande.

Utbildning som leder till yrkeslärarexamen vänder sig främst till yrkesverksamma personer med gedigen erfarenhet och kvalificerat yrkeskunnande. För tillträde till sådan utbildning bör det, utöver grundläggande behörighet, krävas kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper förvärvade genom yrkeserfarenhet, högskoleutbildning eller annan eftergymnasial utbildning, eller genom en kombination av dessa. Regeringen avser att i förordning reglera de särskilda behörighetskraven till utbildning som leder fram till yrkeslärarexamen. För att bedömningarna av de sökandes yrkeskunskaper i ett undervisningsämne ska vara likvärdiga bör kunskapskriterier tas fram.

Skälen för regeringens beslut

För att utbildningar som leder till de examina som riksdagen beslutat om ska ersätta den nuvarande lärarexamen ska kunna starta höstterminen 2011, bedömer regeringen att det är angeläget att Högskoleverket så snart som möjligt förbereder prövningar av tillstånd att utfärda de nya examina.

För grundlärarexamen och ämneslärarexamen bör examenstillstånd kunna begränsas till en viss inriktning. För ämneslärarexamen bör

examenstillstånd även kunna begränsas till ett visst ämnesområde och till ett visst ämne. Som framhålls i propositionen är det viktigt att exempelvis mindre lärosäten med hög kompetens inom ett begränsat antal ämnen eller ämnesområden har möjlighet att erhålla tillstånd att utfärda ämneslärarexamen inom dessa ämnen eller ämnesområden.

Vid de kommande prövningarna av lärosätenas ansökningar om tillstånd att utfärda examina bör den samlade lärarkompetensen och tillgången till lärare som finns för utbildningen som ett universitet eller en högskola ansöker om examenstillstånd för beaktas, dvs. även den vid samverkande statliga eller enskilda lärosäten. Huvuddelen av den samlade lärarkompetensen och tillgången till lärare som är verksam vid utbildningen bör dock finnas vid det ansökande lärosätet. Det ansökande lärosätet bör exempelvis ha egen lärarkompetens och tillgång till lärare för den utbildningsvetenskapliga kärnan och, när det gäller ämneslärarexamen, för att täcka merparten av ämnesstudierna i de ämnen eller ämnesområden som lärosätet söker examenstillstånd för. För de praktiska eller estetiska områdena bör det kunna vara tillräckligt med lärarkompetens och tillgång till lärare enbart i ett ämne, samt för den utbildningsvetenskapliga kärnan, för att examenstillstånd ska beviljas.

Det är också angeläget att Högskoleverkets arbete med att utarbeta förslag till särskilda behörighetskrav för tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen kan inledas snarast. Utgångspunkten bör vara de krav vilka redovisas i propositionen Bäst i klassen – en ny lärarutbildning (prop. 2009/10:89) och som bör ställas i fråga om de yrkeskunskaper som bör gälla i respektive undervisningsämne för tillträde till yrkeslärarutbildningen.

Högskoleverket bör därför ges i uppdrag att förbereda prövningar av tillstånd att utfärda examina och efter samråd med berörda myndigheter och organisationer utarbeta förslag till behörighetskrav till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Åsa Karlsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/samordningskansliet
Finansdepartementet/budgetavdelningen
Utbildningsdepartementet/gymnasieenheten
Utbildningsdepartementet/skolenheten
Utbildningsdepartementet/enheten för studiefinansiering och
vuxenutbildning
Myndigheten för yrkeshögskolan
Statens skolverk
Verket för högskoleservice
Statliga universitet och högskolor
Chalmers tekniska högskola AB
Handelshögskolan i Stockholm
Stiftelsen Högskolan i Jönköping
Teologiska högskolan, Stockholm (THS)
Evangeliska frikyrkan för Örebro Teologiska Högskola
Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskola
Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut (SMI)
Ersta Sköndal Högskola AB
Stiftelsen Rödakorshemmet för Röda Korsets Högskola
Sophiahemmet, Ideell förening för Sophiahemmet Högskola
Sveriges Universitetslärarförbund
Sveriges universitets- och högskoleförbund
Sveriges förenade studentkårer